

בסיעתא דשמיא

שיעורים בפרשת השבוע

שנאמרו בבית המדרש
'בית יהושע'
רחוב מנחת יצחק 2
עיה"ק ירושלים תובב"א

ע"י הרה"ג
ר' מנשה ישראל רייזמאן שליט"א
יום ראשון פרשת קרח | כ"ד סיון תשפ"ד

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171105
www.kolhalashon.com

**ניתן להאזין לשיעורים
בקול הלשון
03-6171111**

**להורדת הקונטרס
באתר קול הלשון
www.kolhalashon.com**

אחר מיטתו של אדמו"ר מקוסוב זצ"ל

כתלמיד למו"ר הגה"ק רבינו שרגא פייביש בן רבי אברהם יהושע העשל זכר צדיק וקדוש לברכה הייתי צריך עתה לשתוק ולא לפתוח פי כלל, כדכתיב 'טוב ויחיל ודומם' ואומר 'האנק דום'. אתמול בליל שבת קודש נסתלק מעמנו כקש"ת האדמו"ר מקאסוב זצ"ל, לאחר הרבה מאד תפילות וקבלות טובות של ישראל שהתפללו לרפואתו, הקב"ה ענה לנו ב'לא' אחד גדול. הרבה מאד מבני ישראל שהיו מקושרים אתו מרגישים אבודים לגמרי, הקב"ה נטל מאיתנו את הצדיק, מכה אחר מכה, זה עתה נסתיימו שבעת ימי אבלו של הגה"צ כקש"ת רבי משה וואלפסאן זצוק"ל, והנה מכה נוספת בהסתלקות האדמו"ר מקוסוב, מכה כפולה ומכופלת ליהדות אמריקה, מבהיל על הרעיון.

קדושתו למעלה מקדושתכם

אולי אדבר קצת דיבורים לחזק את עצמי. כתב מרן החת"ס זי"ע ב'תורת משה' ובספר חת"ס עה"פ 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם', ודרשו חז"ל ומובא ברש"י, קדושים תהיו, יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני ה' אלקיכם, קדושתו למעלה מקדושתכם. וצריך להבין מה ההוא אמינא 'יכול כמוני', והרי הקב"ה אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, ואין לו שום דמיון כלל, והפסוק מדבר אל אנשים בשר ודם, וכדסמך ליה 'איש אמו ואביו תיראו', אנשים שיש להם חלק מאבא ואמא בגופם, ולא מלאכי מעלה ושרפי קודש, וא"כ מה שייך לשאול 'יכול כמוני'?

שני צורות קדושה בעולם

וביאר החת"ס שיש שני דרכי קדושה בעולם, [וכמו שהאריך בהקדמת פיתוחי חותם לשו"ת יו"ד] דרך אחת היא שהצדיק מנתק עצמו לגמרי מהקשר לענייני גשמיות, ואינו מחובר עם אנשים בעוה"ז רק דבוק ראשו ורובו בעליונים, כמו חנוך שנאמר בו וַיִּתְהַלֵּךְ חָנוֹךְ אֶת הָאֶלֹהִים. ואין הקב"ה חפץ בהנהגה כזו, שהרי בסוף אותו דור שטף המבול את העולם. הקב"ה בוחר בדרך השנית כאברהם אבינו ע"ה שעם קדושתו ופרישותו התחבר ועסק עם אנשים ועזב לגמרי את המחשבות על מדרגותיו, רק השתדל להאיר אמונה בבני אדם.

המגביהי לְשֶׁבֶת - הַמְשַׁפִּילִי לְרֵאוֹת

וכביכול כן מנהגו ית', כי הקב"ה נאמר בו הַמְגַבִּיִּהִי לְשֶׁבֶת וְאֵעִפֵּי כִּי הַמְשַׁפִּילִי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וזהו עיקר אמונת ישראל שהקב"ה משגיח בכל המדרגות השפלות, אף שהוא אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, עכ"ז הוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

אל תעלה על דעתך להדבק רק בעליונים

וזש"כ 'יכול כמוני', אם יעלה על דעתך להתדבק רק בעליונים, בבחינת 'אינו גוף' ולא להתחבר עם אנשים גשמיים בעוה"ז, 'תלמוד לומר כי קדוש אני הויה' אלקיכם', שם הויה מורה על שורש העליון שאין לנו השגה בו, ושם 'אלקיכם' מורה על השגחתו ית' עלינו בפרטיות.

'רוב גופי תורה תלויין בה'

וכ"כ החובות הלבבות לאחר שדיבר ממעלת הפרישות והבדידות, אין לטעות שזהו רצון ה' לברוח מאנשים ולא להתקשר עמהם, אדרבה יהיה מקושר עם בני ישראל לקרב אותם לעבודת ה'. וכמו שביאר החת"ס בפרשת קדושים: 'פרש"ה זו בהקה"ל נאמרה', הפרישות מגשמיות עוה"ז תהיה בהתחברות עם הקהל לחבר אותם להשי"ת. כי 'רוב גופי תורה תלויין בה', רוב אנשים גופניים תלויים ועומדים על כך שהצדיקים לא יפרשו מהם אלא אדרבה יהיו מעורבים עמהם.

הביט בעיניים חוזרות לתוך עין הדג

הרה"ק אדמו"ר מקוסוב זצוק"ל היה 'חד בדרא' בשילוב נורא זה, מצד אחד דביקותו הנוראה שהיה יכול לשבת בדביקות גדולה בתוך קהל עדת ישראל, זמן רב, כולם ראו איך אינו בנמצא כלל איתנו, בכל ליל שבת בערך באותה שעה שנלב"ע בנקודת חצות בליל שבת, היה יושב בכל שבוע כשראש של דג לפניו על השלחן,

והיה מביט בעיניים חוזרות לתוך עין הדג, והיה נופל עליו מצב של דביקות עליונה כאחד הצדיקים הנשגבים כמו מה שמספרים על הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע. וכנודע מדברי הזה"ק שהעין של הדג מכוון כנגד עינא פקיחא של רחמים דגיי"ם י"ג מ'כילין ד'רחמי, למעלה מהשגתינו, ומתוך כך היה פותח את פיו בחכמה ואמר תורה לרומם נפשות בני ישראל.

אב רחמן למקרים קשים ביותר

ובכלליות היה עוסק לקבל קהל כל היום בבארא פארק, מקרים קשים ביותר, ששאר הרבנים לא יכלו לטפל בהם, היו שולחים אליו. בענייני שלום בית, או בנים שנתרחקו משמירת המצוות, ושאר עניינים סבוכים, היה מטפל בהם כאב רחמן. והיה נובר באשפה לנקות איש יהודי, לרוממו בטל של תחיה, ולהשיבו אל אביו שבשמים.

יחד עם זאת הרי ניכר בספריו שהיה מקובל אמיתי באופן מופלג. שילוב כזה אינו בנמצא. והוא באחת יורד מספירות עליונות מתוך דביקות קודש, אל עבר פי פחת להציל עוד נשמה טובעת.

דביקות רצופה בסתרי תורה

היה נוהג בכל שנה לעלות לירושלים למשך שתי חדשים בתלתא דפורענותא ושבע דנחמתא, והיה פרוש ומובדל מדרכי עוה"ז, כאן בירושלים כמעט לא ישן. שמעתי מאנשים הקרובים אליו שזכו לשמשו בקודש, שזמן מנוחתו כשעתיים במעת לעת, ואכילתו מעט מזעיר, מסעודה אחת שהכינו לפניו היה לו די סיפוק לאכול ג' ימים. בכל שנה היה עולה לארץ ישראל עם אחד מספרי הקבלה והיה יושב בלילה לפני הכותל המערבי משעה י"א בלילה עד תפילת הוותיקין, דביקות ברציפות הרבה שעות בסתרי תורה. כשהוא מרים ראשו מדי פעם ומתרפק בדביקות על אבני הכותל, ומשם עיניו אל הספר לכתוב הגיגי רעיוניו.

מן ההר אל העם ומן העם אל ההר

ככלות החדשיים המתוקים, היה שב לבארא פארק לעסוק בכל התיקים הקשים שיש בגלות אמריקה [והתבטא הנה אני חוזר אל ה-פלאמבינג]. כך היה מתהלך בדרכיו של הקב"ה מן ההר אל העם ומן העם אל ההר. פלא והפלא, ממש שלא כדרך הטבע. פרישות ודביקות עליונה, וחיבור נדיר עם כל שכבות בני ישראל. וגם שם היה לו שיעורים עם מבקשי ה' להדריכם במסילה העולם אל ע"ץ החי"ם.

למצוץ מוגלה מפצע של יהודי

אמרו הצדיקים שהסימן לאהבת ישראל הוא מי שיכול למצוץ מוגלה מפצע של יהודי, אין הכוונה למצוץ בגשמיות מוגלה, אלא להכנס לתיקים קשים ביותר שיש הרבה דם ומוגלה מסיפורים שלא שמעו אבותינו, בעיניו הטהורים היה צריך לרדת למחוזות שפלים וקשים, לעיין איך לרומם את היהודי ממקומו השפל. זה הרבה יותר קשה מלמצוץ מוגלה פיזית בפיו.

איש האשכולות

רבינו היה גברא רבא מאד בבקיאאות בש"ס ופוסקים, הורה הוראה לרבים כשלושים שנה, מקובל נפלא, ועוסק בצרכי ציבור במדרגה מופלגת. וזאת מלבד בני עליה רבים, אברכים יקרים מבקשי ה', שהיו מסתופפים בצלו להתעלות בדרכי עבודת ה'.

משה רבינו - משנקרא איש מצרי נקרא איש האלקים

אי' בכת"ס בפרשת נח, ע"פ דברי המדרש 'נח נקרא איש צדיק, משנקרא איש צדיק נקרא איש האדמה, משה רבינו נקרא איש מצרי, משנקרא איש מצרי נקרא איש האלקים'. וביאר הכת"ס שהיה נח הולך בדרכי מתושלח, להיות דבוק בה' בלי להתבונן על מצב בני דורו, כמ"ש אֶת הָאֱ-לֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ, ובמדרש כינוהו 'רעיא שטיא' על שלא עסק בתיקון בני דורו. ואחר המבול שכבר קנה שלימות, ירד לראות מה אפשר לתקן ולהיות איש האדמה. ובמשה רבינו בתחילה נקרא איש מצרי, וביאר הכת"ס שנקרא כן משום היותו מעורב עם בני ישראל שהיו אז במצב נמוך ביותר גוי מקרב גוי, כעובר במעי אמו, ונכנס להושיע את ישראל בהיותם

נקראים 'בקרוב גוי', לא כשבט לוי בכלליות שישבו בהיכלי תורה, לוי אחד יצא להיות 'איש מצרי' להתערב עם הבריות. להציל את היהודי מהרשע המכהו, לא רק מעשה אחד אלא עוד הרבה מעשיות כאלה. ואעפ"כ זכה להיות איש האלקים. עד שנאמר לו וְאַתָּה פֶּה עֹמֵד עַמְדִי, שלא יחזור לרדת עוד, אזי נתן את העבודה לאחיו אהרן להיות 'שושבינא דמטרוניתא'.

וַיִּקְנְאוּ לַמֶּשֶׁה בַּמַּחְנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ ה'

וכנודע מדברי הרה"ק מראפשיץ זי"ע עה"פ (תהלים קו, טז) וַיִּקְנְאוּ לַמֶּשֶׁה בַּמַּחְנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ ה', שעדת קורח טענו נגד משה למה הוא יושב במחנה, סגור בביתו בדביקות עליונה, ונגד אהרן טענו איך מתאים לקדוש ה' שיתהלך באהלי ישראל לעשות שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו.

סֵלֶם מַצֵּב אֶרְצָה וְרֵאשׁוּ מִגֵּיעַ הַשָּׁמַיְמָה

אבל ביסודו של משה נכללו שני המדרגות. כביכול אפשר לומר כן על רבינו מקוסוב שהיה איש מצרי ואיש האלקים, איש מצרי, שהבין את בארא פארק וקליפת אמריקע המתפשטת בכל הארצות. והצליח לעזור לאנשים המתמודדים שם לתת להם עיצה במקום אשר הם נמצאים. יחד עם זאת היה האיש האלקים, ממש כסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

התפילות הוסיפו לו שנה ומחצה

אנו צריכים הרבה מאד חיזוק, אחר תפילות רבות כאלה נלקח מאיתנו צדיק כזה. ובאמת שזכו ישראל בתפילותיהם לפעול לו שנה אחת של חיים, הרופאים כבר התייאשו מחייו בחודש שבט תשפ"ג, וב"ה התפללו כלל ישראל וזכו בו בעוד שנה ומחצה, היה לעכטיגע פסח ושבעות ובא כדרכו בקודש לשהות בארץ ישראל, בקיץ תשפ"ג יכלו לראות את הדביקות שלו באופן נפלא מאד, היה נדמה כאילו מדובר באדם הבריא ביותר בכל כדור הארץ... עבודה כזו בדביקות מופלאה כזו, לאחר שכבר עבר טיפולים קשים המחלישים את הגוף והנפש כזבוב קצוץ כנפיים, וחזר לעבודתו בתוקף בלילות שלמים בכותל המערבי כאילו לא היה. וכך נוספה לחייו עוד שנת מועדים בשמחה וששון. עד שלקחו הקב"ה מעמנו בליל שבת כ"ג סיון, הוא היום שנאמר בו במגילת אסתר 'ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר', נהפך לצרה צרורה שקשה להכילה. אשע"כ נאמר דבר חיזוק ששמענו משמו, כדי שנוכל מעט לקבץ ולאסוף את הנפש בעת כזאת.

מיהו המבדיל בין יום השביעי לששת ימי המעשה?

במוצאי שבת מזכירים בתפילת ערבית: אַתָּה חוֹנְנֵתָנוּ לְמַדַּע תּוֹרָתְךָ. וְתַלְמִדְנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵי רְצוֹנְךָ. וְתַבְדִּיל ה' אֱלֹהֵינוּ בֵּין קְדֹשׁ לְחַל. בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. משמע מלשון 'וְתַבְדִּיל' שהקב"ה הוא זה שמבדיל בין יום השביעי לששת ימי המעשה, הוא ולא אנחנו. וא"כ איך שייך לנו לומר הבדלה. בשלמא קידוש בליל שבת, אמרו חז"ל שיש בחינה של 'ישראל דקדשינהו', בני ישראל מקדשים את השבת בקידוש, אבל בהבדלה הרי הקב"ה מבדיל בכל לילה בין אור לחושך ובמוצ"ש מבדיל באותה שעה גם בין קודש לחול, וא"כ היכן מקום עבודתנו שגם אנו צריכים להבדיל, מהי עבודת ההבדלה?

איך דביקות ביראה קשורה לחכמה בינה ודעת?

בהמשך לזה אנו מבקשים: אָבִינוּ מְלַכְנוּ הָחַל עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לְקַרְאֵתָנוּ לְשָׁלוֹם. חֲשׂוּכִים מְכַל חָטָא. וּמְנַקִּים מְכַל עוֹן. וּמְדַבְּקִים בְּיִרְאָתְךָ: והקשה הרבי מקוסוב מה שייך לתפילה זו לברכת אתה חונן, מה ענין בקשת טהרה מחטא ודביקות ביראה עם בקשת חכמה בינה ודעת? והרי אין מבקשין בכל תפילה אלא מעניין הברכה?

בצאת השבת חוזרים להסתרה של ששת ימי המעשה

וביאר הרבי מקוסוב: 'אַתָּה חוֹנְנֵתָנוּ לְמַדַּע תּוֹרָתְךָ, וְתַלְמִדְנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵי רְצוֹנְךָ'. הקב"ה נתן לנו יום אחד להדבק בו ית', בפרט להדבקים בצדיקים יודעים ששבת קודש הוא יום אלוקי, ידיעת הבורא ברורה בנפש האדם, באופן שאין שולטים עליו הניסיונות של ימות החול, וכמבואר בספה"ק שהעבודה בימות החול היא

לכופף את הגוף לאור הנשמה, בבחינת 'אתכפיא', אבל בשבת קודש האכילה כולה קודש כולה אלקות, הגוף עצמו הופך לאור הנשמה, כל אחד לפי דרגתו בבחינת 'אתהפכא', מעין עולם הבא, צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה. יהי חלקנו עמהם.

'וַתְּבַדֵּל ה' אֶל־לֵהִינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחַל. בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה'. – עתה בצאת השבת הקב"ה מבדיל ומשנה את עבודתנו, לרדת מ'אתהפכא' ל'אתכפיא', חוזרים להסתרה של ששת ימי המעשה.

שתישאר לנו הבהירות שזכינו לה בשבת

רצה הקב"ה שנעמוד לפניו במוצאי שבת ונבקש ממנו רחמים, ריבונו של עולם אע"פ שאתה הבדלת בין קודש לחול ואתה מחזיר אותנו כעת למלחמת היצר של ששת ימי המעשה, אנו מתחננים לפניך שתישאר לנו הבהירות וההשתוקקות שזכינו ביום השבת: 'אָבִינוּ מְלַכְנוּ הֶחָל עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לְקִרְאָתְנוּ לְשָׁלוֹם. חֲשׂוֹכִים מְכַל חֲטָא. וּמְנַקִּים מְכַל עֲוֹן. וּמְדַבְּקִים בְּיִרְאָתְךָ', אף שאנו יורדים עכשיו למצב של 'אתכפיא', נזכה להיות מנוקה מכל חטא ועון, גם במסגרת עבודת ימות החול נזכה להדבק ביראתך.

אָתָּה חוֹנְנָתְנוּ הִיא הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה בְּיִתְרָה

וכתב הרבי מקוסוב שמבואר בסידור האריז"ל שיש הרבה מדרגות ביחוד העליון ביום השבת, דרגת כתר, ודרגת אתה אחד ברעוא דרעוין, אבל הדרגה העליונה ביותר הוא הדביקות עד לאחת בכוונת 'אָתָּה חוֹנְנָתְנוּ', [ראה לשון מהרח"ו בספר מחברת הקודש - שער השבת ד"ה ליקוטים אתה קדשת וכו', וכ"ה במשנת חסידים מסכת האצילות דערבית פרק ו, ובדעת קדושים פרק לב] אי אפשר לפרש הסודות הנוראים המיוסדים על 'אתה חוננתנו', עד כדי כך ששלחו חכמי המערב לרבינו שלום שרעבי זי"ע [בנהר שלום לא ב, ובספר אמת ליעקב קונטרס שפת אמת סי' נה], איך יתכן שכך אמר האריז"ל ש'אתה חוננתנו' יותר גבוה מ'אתה אחד', אבל כך הוא הפשטות בכתבי האריז"ל. כי בשבת קודש זכינו למדרגות עליונות בתורת מתנה, עכשיו כשנפרדים מאור השבת, מתחילה עבודת 'אתערותא דלתתא' ובדקים את האדם כמה הוא יקח מקדושת השבת לימות החול, כמה הוא משתוקק להתקדש בימות החול כביום השבת. כביכול ב'אתה אחד' ישקני מנשיקות פיהו, וב'אתה חוננתנו', כלל ישראל חוזרים לנשק כלפי הקב"ה כביכול. בבקשה זו שנזכה להיטהר מכל חטא ועון ולהדבק ביראתו. [וב"ה זכינו לראות עבודת הצה"ק מקאסוב בתפילת מעריב של מוצאי שבת, גבוה מעל גבוה].

התפילה לא נענית

כלפי מה דברים אמורים, כשם שיש שבת בזמן כך יש שבת בנפש, צדיקי הדור הם בבחינת שבת שבדור, הם נהנים מזיו השכינה ומדובקים ביראתו. זמן ההסתלקות הוא זמן של פרידה, מאד קשה להיפרד מצדיק כזה. לא לחינם הרבו בני ישראל להתפלל על חייו, רצו המון נפשות ישראל שהגוף הקדוש הזה יאריך ימים ושנים כאן בהאי עלמא. אך מאידך גיסא הקב"ה משיב לנו לפעמים בהבדלה, ומבדיל את הצדיק מאיתנו והוא שעת דביקות התפילה באופן מרומם יותר.

אֵל תּוֹסֵף דְּבַר אֱלֹהִים עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה

המקור להלכות תפילה נלמד בחז"ל מהפסוק בפרשת ואתחנן: כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲנֹכִי לֹא אֶל־לֵהִים קִרְבִּים אֲלֵי פֶה' אֶל־לֵהִינוּ בְּכָל קִרְאָנוּ אֲלֵינוּ, משה רבינו אומר וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' בְּעֵת הַהוּא, ואחר כך אומר וְלֹא שָׁמַע אֲלֵי וַיֹּאמֶר ה' אֲלֵי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דְּבַר אֱלֹהִים עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה, עתה לאחר שהתחנן משה רבינו תקט"ו תפילות 'ולא נענה', לכאורה אין זה המקום המתאים ללמד ממנו את בני ישראל על כח התפילה... אבל האמת אינו כן, דווקא לאחר שמשה רבינו מספר לנו שה' אמר לו 'רב לך אל תוסף דבר אלי עוד', כאן דייקא הוא בא ללמד אותנו על כח התפילה, כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲנֹכִי לֹא אֶל־לֵהִים קִרְבִּים אֲלֵינוּ פֶה' אֶל־לֵהִינוּ בְּכָל קִרְאָנוּ אֲלֵינוּ.

הרי התחנן תקט"ו תפילות ולא נענה!?

ודבר פלא הוא שהרי אמרו חז"ל שב'שיעור כללי' שמסר משה רבינו בחומש דברים, יכלו הנוכחים לשאול

שאלות באמצע ה'שיעור', וכמ"ש רש"י בריש חומש דברים שהסיבה שהקהיל משה את כל ישראל, שלא יאמרו אלו שלא באו 'אתם הייתם שומעים מן עמרם ולא השיבותם דבר מכך וכך, אילו היינו שם היינו משיבים אותו, לכך כנסם כולם ואמר להם הרי כולכם כאן כל מי שיש לו תשובה ישיב'. וא"כ יש להתפלל איך לא עמד אחד מבני ישראל לשאול קושיא זו, משה משה! איך אתה מלמד אותנו שה' קרוב אלינו בכל קראנו אליו, והרי לפני כמה דקות אמרת לנו שהתחננת תקט"ו תפילות ולא נענית!?

למה אף אחד לא שאל!?

הרשב"א כתב בשו"ת סוף חלק א' שבני ישראל במהותם יש להם טבע לשאול קושיות, ולא לחינם אמר עלינו משה רבינו לפני ה' 'והן לא יאמינו לי', אני מכיר את העם קשה העורף, הם לא יאמינו וכו', והנה כאן הוא עומד לפני שתי מליון ומחצה אנשים ואומר דברים סותרים כאלה, ואף אחד לא קם לשאול קושיא זו. אתמהה!

מרע"ה קיבל על עצמו הרבה 'קבלות טובות'

ועוד שב'מגלה עמוקות' ביאר רנ"ב אופנים בתפילותיו של משה רבינו ב'ואתחנן', ולא רק התפלל והתחנן אלא קיבל על עצמו 'קבלות טובות', הבטיח להקב"ה שיחבר ששה סדרי משנה, הבטיח להקב"ה שיסדר את הש"ס של רבינא ורב אשי, ועוד מאות קבלות טובות ותחנונים רבים, ואעפ"כ אמר לו הקב"ה 'רב לך אל תוסף דבר אלי עוד'.

דרשן נוהג להפריד בין הדברים הסותרים

מדרכו של אדם שהוא נזהר שלא יתפסו סתירות בדבריו, אילו היה דרשן אחר, היה מדבר על כח התפילה רק בסוף פרשת וילך, כשכבר ח"ו ישכחו את פרשת ואתחנן... אבל משה רבינו אומר שני הדברים בחדא מחתא ואף אחד לא שואל קושיות.

איך לומדים מתפילה שלא התקבלה!?

עד כדי כך שחז"ל במס' ברכות דף ל"ב לומדים את צורת סדר התפילה מתחינותיו של משה כלפי המקום, לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יבקש צרכיו, מנא לן ממשה שנאמר 'אתה החילות להראות... אעברה נא ואראה את הארץ הטובה'. ולכאן יש כאן ראייה הפוכה, שהרי משה רבינו לא נענה בתפילות האלו וא"כ לכאן אין לחזור על ה'טעות' הזו, לעשות דבר שלא מועיל לקבלת התפילה. כביכול כמובן.

תפילת אברהם על סדום לא התקבלה

וכן מצאנו בברכות דף ו': 'אמר רבי חלבו אמר רב הונא כל הקובע מקום לתפלתו א-להי אברהם בעזרו וכשמת אומרים לו אי עניו אי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו, ואברהם אבינו מנא לן דקבע מקום דכתיב וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם ואין עמידה אלא תפלה שנאמר ויעמוד פינחס ויפלל'. וקשה שהרי התפילה הזאת שאברהם התפלל שם - היא לא התקבלה, שביקש להציל את סדום, אם תמצא שם חמישים צדיקים התשחית וגו', וישכם אברהם בבוקר והנה כל חמשת הערים הפוכים ובווערים באש, ועלה עשנם כעשן הכבשן. ואעפ"כ בני ישראל לומדים הלכות תפילה מאותה תפילה של אע"ה. פלא והפלא.

משה רצה לקיים מצוות התלויות בארץ

אלא שמבואר בספה"ק על תחנונו של משה להכנס לארץ ישראל, לא לאכול מפריה הוא צריך אלא לקיים המצוות התלויות בארץ, אילו היה מתפלל לטעום מפירות ארץ ישראל, אכן בבחינה זאת לא התקבלו

א שו"ת הרשב"א (ח"א סי' תקמח) וישראל נוחלי דת האמת בני יעקב איש אמת כלו זרע אמת נוח להם לסבול עול גלות ומה שיגיע מהאמין בדבר עד שיחקרו חקירה רבה חקירה אחר חקירה להסיר כל סיג מהדברים הנאמרים להם. ואפילו במה שיראה להם שהוא אות ומופת והעד הנאמן באהבת עם א-להי אברה' דרך האמת ולהרחיקם. אף המסופק ענין משה עם ישראל שהיו פרוכי עבודה קשה ונצטוו משה לבשרם. ועם כל זה אמר הן לא יאמינו לי והוצרך לכמה אותות. וזה אות אמת על עמנו עם ה' שלא להתפתות בדבר עד עמדם על האמת בחקירה רבה חקירה גמורה.

תפילותיו וקבלותיו הטובים, אבל אם כל תפילותיו היו רק כדי לקיים מצוות התלויות בארץ, הרי אמרו חז"ל בבב"ב דף נ"ו 'כל שהראהו הקב"ה למשה חייב במעשרות', משה רבינו עלה אל ראש הפסגה וראה את ארץ ישראל, בכל מקום שראה בעיניו נתחייב במעשרות, כל החיוב של תרומות ומעשרות תלוי רק בעיניו הקדושות של משה רבינו שפעל בראייתו את החיוב הזה. והרי שלא רק זכה לקיים מצוות התלויות בארץ, אלא כל עיקר חיוב תרומות ומעשרות נתחייבו רק בזכות עיניו של משה רבינו.

כל מקום שמשה הסתכל התחייב במעשרות

לשון תחנוניו של משה רבינו נמצאים בדברי חז"ל [סוטה יד]: 'דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר משה **הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי**'. ונמצא שבאמת נתקיימה תפילתו בשלימות ממש. ולא לחינם סמך משה ואמר 'כי מי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו', והרי הקב"ה קיבל תפילתי בשלימות וזכיתי להאיר את קדושת ארץ ישראל, בכל מקום שהסתכלתי נתחייבו בני' בתרומות ומעשרות.

כל המצוות התלויות בארץ יתקיימו על ידך

ונמצא פירוש הפסוק כך 'רב לך, אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה' שכבר פעלת הכל בכל מכל כל, הכנתי לך ישועה רבה בלי שיעור וגבול, אתה בעיניך תחייב את ארץ ישראל בתרומות ומעשרות. כל המצוות התלויות בארץ אכן יתקיימו על ידך.

משה קיבל יותר ממה שביקש

ובזה מיושב מדוע לא עמד אחד מכלל ישראל לשאול קושיא וסתירה בדבריו, כי משה רבינו נתן בדיבוריו הקדושים הרגשה נעלית בנפשות בני ישראל שלא שייך לשאול שום קושיא על סתירה זו כלל וכלל, אף אחד לא עלה על דעתו שמשה רבינו רוצה לאכול בננה בארץ ישראל, הוא מבקש רק לקיים מצוות התלויות בארץ, וקיבל יותר ממה שביקש. אין לך מקום בארץ ישראל שנתחייב בתרומות ומעשרות רק בזכות עיניו של משה רבינו.

כך התחיל שורש גאולת ישראל

וכן בתפילותיו של אע"ה על סדום ועמורה, מה יש לו לבקש חנינה על מקום של מכעיסי ה'? אלא שהוא הרגיש בנפשו שיש שם ניצוץ משיח צדקינו, כמאמרם ז"ל 'מצאתי דוד עבדי, היכן מצאתיו, בסדום', לא לחינם ביקש אע"ה בנוסח כזה 'אולי יש צדיקים', כי הרגיש בנפשו האלקית שיש שם נקודת צדיקו של עולם, כמו שחז"ל דרשו על חמשים צדיקים שהם כל הצדיקים שעמדו להם לישראל, מלכי בית דוד, ואולי יחסרון חמשה כי מנשה ואמון ועוד כמה לא נכללו ברשימה זו, אמר לו הקב"ה, גם להם תהיה הצלה. אז וַיִּבְּאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה ... וַיִּתְמַהֲמְהוּ וַיִּחְזְקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד אִשְׁתּוֹ וּבְיַד שְׁתֵּי בָנָתָיו בְּחֶמְלַת ה' עָלָיו וַיִּצְאֵהוּ וַיִּנְחָהוּ מִחוּץ לְעִיר, וכבר בלילה ההוא נתגלה ניצוץ ראשון של משיח צדקינו, באופן שאי אפשר להבין כלל, כמבואר באור החיים הק' שכן הוא הדרך שיכולין להוריד נשמת משיח בעולם באופן בלתי מובן, זקנתה של רות המואביה הולידה את מואב, וכך התחיל שורש ניצוץ גאולתן של ישראל.

רק לעיני בשר ודם נדמה שהתפילות לא התקבלו

הרי באמת באמת נתקבלו כל תפילותיו של אע"ה, כי לא ביקש על רשעי האומות אלא על ניצוץ הקדושה שהיה שם בסדום. ונתקבלו תפילותיו בתכלית השלימות. הרי לנו מתפילות הללו שלמדו מהם איך להתפלל, שאע"פ שלעיני בשר ודם נדמה כאילו לא נתקבלו התפילות, במבט פנימי אכן נתקבלו התפילות במאד מאד.

האור שהאיר בחייו ימשיך לאחר הסתלקותו

הנה היה לפנינו כאן בעוה"ז איש קדוש הרבי מקוסוב, אשר הבריות אהבוהו מאד מאד, אף שהתפללו תפילות רבות שישאר איתנו כאן בחיים בעוה"ז נשמה בגוף, עיקר הכוונה והתשוקה הייתה שנשמתו

תמשיך להאיר בנפשות ישראל, א"כ יש לנו עכשיו להתפלל תפילת 'אתה חוננתנו', כאשר הוא עצמו ביאר שלאחר צאת השבת אנו מתחננים שימשיך עלינו הקב"ה את הארת השבת גם לימות החול.

לא מבקשים ששבת לא תצא

אין הקב"ה מקבל תפילת המבקשים שהשבת לא תצא לגמרי, אלא את תפילת המבקשים להמשיך אור השבת לאחר שתצא. כמו כן לא קיבל הקב"ה את התפילות שלא יסתלק הרבי מקוסוב, אך יקבל תפילתנו להשאיר אור קדושתו גם עתה. ובוודאי נתקבלו כל התפילות הרבות שהתפללו בני ישראל על חיי הרבי מקוסוב, הועילו התפילות לזכך הגשמיות דאמריקה, ותמשך היכולת להדבק השי"ת, ובזוה"ק כתוב שהצדיקים נמצאים בזה העולם אחר ההסתלקות יותר מבחיהם, ויפעל מלמעלה שכל ה"תיקים הכבדים" שטיפל בהם בחייו בבארא פארק, יסתדרו. ולא יהיו עוד מקרים קשים כאלה. יערה ה' רוח טהרה בעולם ולא יצטרכו עוד רבים לישועתו כאן בהאי עלמא.

אור נשמתו הוא אור נצחי

הרבי מקוסוב לא החשיב את שק עצמותו בחשיבות יתירה, לא נתן להם רק כדי חיותם בצמצום, גופו הקדוש עתיד להטמן בעוד כמה שעות בבית החיים, אבל אור נשמתו אינו ענין שנכנס לקבר, אלא אור נצחי.

הימים בלי הרבי מקוסוב יבואו לקראתנו לשלום

וכמו ב'אתה חוננתנו' צריך להכניס לב ודעת ולבקש באמת לזכות ליראת ה' ודביקות בו ית' בששת ימי המעשה, ולא להתפלל מעריב במוצ"ש במהירות הבזק בלי כוונה ח"ו, כך בהיפרדנו מצדיק וקדוש זה, עלינו להכניס לב ודעת לבקש שיחל עלינו הקב"ה הימים הבאים לקראתנו לשלום בלי הרבי מקוסוב, כמו אז כן עתה, נזכה לעבוד את ה' בהתרוממות ושמחה.

כאילו היהודי מנשק כביכול את הקב"ה

כי זה רצונו ית' שיקבלו בני ישראל הנהגת הדין באהבה, יש בזוה"ק לשון שבשעה שהקב"ה מקבל תפילתם של ישראל, הרי הוא כאילו הקב"ה מנשק לישראל כביכול, וכשהקב"ה אינו מקבל תפילתו והיהודי נשאר דבוק בו, הרי זה כאילו היהודי מנשק כביכול את הקב"ה.

לפעמים אבא אומר 'לא'

וכמשל אב ובנו, פעמים שהבן מבקש איזה צעצוע או ממתק מאביו, אם אביו נותנו מיד, תיכף שכח הבן את אביו, וע"פ רוב שוכח לומר תודה רבה, כשאבא אומר 'לא', וממשיך להיות בנו אהוב, זהו נשיקה אמיתית של הבן לאביו. זהו יחוד השלם. וכמו בתפילותיו של משה רבינו, שהביאור הפשוט בפסוק 'רב לך אל תוסף' הוא שהקב"ה לא קיבל תפילותיו, אך הביאור האמיתי הוא שבוודאי נתקבלו התפילות, אין שום תפילה של יהודי שהולכת לאיבוד ח"ו.

אֶהְבֶּתִּי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנֵי

וכמו שכתוב (תהלים קטז,א) אֶהְבֶּתִּי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנֵי, ופירשו (ר"ה יז.) אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, אימתי אני אהובה לפניך - בזמן שאתה שומע קול תחנוני. וכביכול אסור לומר את ההמשך 'אימתי רואים שהוא אהוב עלינו, ביום שנראה שלא שמע קול תחנונינו...' ובכל זאת אנו מאמינים שבוודאי שמע קול תפילותנו וקיבל באהבה כל הקבלות הטובות.

חֲשׂוּכִים מִכָּל חֶטָּא. וּמִנְקִימַם מִכָּל עֲוֹן. וּמִדְּבָקִים בְּיְרֵאֲתָךְ

הפנימיות של הקוסובר רבי בוודאי נשארת עמנו כאילו הוא חי וקיים. אמנם כלפי גופו הקדוש והטהור של רבינו מקוסוב הגיע זמן הבדלה ופרידה בין קודש לחול, מצדיק זה שהיה כל כולו שבת, וא"כ עתה הזמן להתפלל: הַחַל עֲלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לְקִרְאָתְנוּ לְשָׁלוֹם. חֲשׂוּכִים מִכָּל חֶטָּא. וּמִנְקִימַם מִכָּל עֲוֹן. וּמִדְּבָקִים בְּיְרֵאֲתָךְ.

ארבעים שנה של אריכות ימים

רבינו נסתלק בן ס"ו שנה, הרה"ק משינעווא זי"ע האריך לדבר מסוד מספר ס"ו, בבחינת 'בווין תתקטר', האמת שבאמת. בהלוויית השפת אמת זי"ע שנסתלק בהיותו בן נ"ח שנה, אמר ה'אמרי אמת' זי"ע לאחיו 'אבא האריך ימים'. ובאמת כשרואים עד היום הזה מה שעשה השפ"א בספריו הק', בוודאי מתקבל על הדעת שהאריך ימים ושנים. וכמו מי שלומד תורת הרמ"ק ולא שמע בן כמה היה בשעת פטירתו, נדמה לו שלכל הפחות היה חי יותר מתשעים שנה, שאי אפשר להספיק בקיצור ימים כ"כ הרבה, ובאמת נסתלק הרמ"ק בן ארבעים שנה, והאריז"ל פחות מארבעים שנה. מבהיל על הרעיון איך הספיקו כ"כ הרבה בקיצור ימים ושנים.

האריך ימים טובים לישראל

ולגבי הרבי מקוסוב לא די לנו לבחון הדבר ע"פ ספריו הק' שהשאיר אחריו, או כפי ריבוי הכתבים שעדיין הם בכת"י, אלא גם כפי כל הנפשות שהתרוממו דרכו, וכל הבתים שהאיר בהם את אור השלום. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.